

Endanlega Spjótbréfið

"Hafið var aldrei þeirra"

Hilmir F. Halldórsosn

27.04.2025

1 1. Yfirlýsing: Hafið tilheyrir þjóðinni

Fiskimiðin umhverfis Ísland eru samkvæmt lögum **sameign íslensku þjóðarinnar**.

Þessi meginregla var skýrlega staðfest í **Lögum um stjórn fiskveiða nr. 38/1990**, 1. grein:

“Nytjastofnar á íslensku fiskimiðunum eru sameign íslensku þjóðarinnar.”

Engin fjölskylda, ekkert fyrirtæki og enginn einstaklingur hefur nokkurn tímann haft löglegt eignarhald á þessum auðlindum.

2. Fæðing kvótans: Tímabundin neyðarráðstöfun (1983–1984)

Fiskveiðikvótar voru teknir upp á árunum **1983 til 1984** með **reglugerðum ráðherra** samkvæmt heimild í **Lögum nr. 82/1976** (“Lög um stjórn fiskveiða”).

Þessir kvótar voru **neyðarráðstöfun** til að koma í veg fyrir ofveiði. Þeir voru:

- Tímabundnir,
- Reglugerðarbundnir,
- Aldrei ætlaðir til að skapa einkaeignarhald.

Engin eign var færð — aðeins skilyrt, afturkræf heimild til veiða.

3. Blekið á eignarhaldi: Kvótaviðskipti (1986)

Árið **1986** voru settar nýjar reglur sem leyfðu **flutning kvóta milli skipa**.

Þetta skapaði **blekkingu** um eignarhald:

- Kvótar fóru að vera keyptir, seldir og veðsettir,
- Bankar fóru að meðhöndla þá sem eignir,
- Almenníngur og stjórnmálamenn fóru að trúá því að þeir væru “eignaðir.”

Hins vegar veittu **engin lög** formlegt eignarhald yfir kvótunum.

Þetta var:

reglugerðarvenja, ekki lagaleg eignafærsla.

4. Lögfesting: Lög um stjórn fiskveiða (1990)

Árið 1990 samþykkti Alþingi **Lög nr. 38/1990** (“Lög um stjórn fiskveiða”). Þau lögfestu kvótakerfið en **tryggnu jafnframt áframhaldandi almanna-eign**.

Tvær lykilstaðreyndir:

- **1. grein:** Fiskistofnarnir eru sameign þjóðarinnar.
- **2. grein:**
“Veðiréttindi sem úthlutað er samkvæmt þessum lögum teljast ekki til einkaeignar og enginn réttur til bóta stofnast ef þeim er breytt eða þau afturkölluð.”

Því:

- Kvótar héldu áfram að vera stjórnþæki almennings,
- Alþingi hélt fullu valdi til að afturkalla, breyta eða endurúthluta kvótum hvenær sem er,
- Engin bótaskylda stofnaðist gagnvart kvótahöfum.

2 5. Staðfesting dómstóla: Hæstaréttarmál (1998)

Mál Valdimars Jóhannessonar (1998), og síðar Vatneyrarmálið (2000), staðfestu að:

- Kvótar eru ekki einkaeign,
- Þeir byggja aðeins á vilja Alþingis og stjórnvalda.

Dómstólarnir staðfestu:

Þjóðin á fiskinn; Alþingi stjórnar nýtingu hans.

6. Falin svik: Eignarblekking án laga

Frá árinu 1986, með reglugerðarheimildum, skapaðist **einkamarkaður með kvóta** og með honum öflug blekking um eignarhald.

Kvótahafar hegðuðu sér eins og eigendur.
Bankar meðhöndluðu kvóta sem fasteignir.
Stjórnmalaflokkar þögðu.

En í lögunum — á mikilvægustu vígvellinum — **var eignarhald aldrei stofnað**.

Alþingi er og verður eini vörður fiskveiðiréttinda þjóðarinnar.

Svikin lágu ekki í formlegri eignarfærslu.
Svikin lágu í því að leyfa almennum viðhorfum, dómstólum og stjórnvöldum að líta á tímabundin leyfi sem eilífa eign.

7. Sverð Alþingis: Fullt vald enn í dag

Í dag hefur Alþingi:

- Fullt vald til að afturkalla kvóta,
- Fullt vald til að endurskipuleggja kvótakerfið,
- Fullt vald til að endurúthluta kvótum,

án nokkurrar lagaskyldu til bóta.

Þetta hefur verið satt frá fyrsta degi kvótakerfisins.

Þetta er ekki spurning um möguleika — heldur vilja.

8. Kallið: Endurheimtum hafið

Staðreyndirnar eru óhagganlegar:

- Þjóðin á fiskinn,
- Alþingi heldur á sverðinu,
- Ótti og pólitísk tregða hafa komið í stað lögmætra aðgerða.

Það eru engar afsakanir lengur.

Til Alþingis:
Notið það vald sem ykkur hefur verið falið.
Heiðrið anda laganna okkar.
Endurreisið réttlæti.
Endurheimtið það sem aldrei var gefið frá okkur.

Hafið tilheyrir ekki fámennum hópi.
Framtíðin tilheyrir ekki hugleysi.

Keðjurnar voru aldrei smíðaðar úr lögum.
Keðjurnar voru smíðaðar úr ótta.

Brjótum þær.

Fyrir Ísland.

3 Helstu lagalegu heimildir

- Lög um stjórn fiskveiða nr. 38/1990
- Lög nr. 82/1976 (Lög um stjórn fiskveiða)
- Hæstaréttarmál nr. 12/1998
- Vatneyrarmálið (2000)